

Legitímna verejná diskusia alebo cielená škandalizácia sudkyne Záleskej? (názor Kataríny Javorčíkovej)

„Uvedená udalosť sa mi javí ako vopred pripravená akcia s cieľom vylúčiť sudkyňu Pamelu Záleskú z rozhodovania živých exponovaných trestných vecí alebo spochybnenia zákonnosti jej právoplatných rozhodnutí,“ píše v komentári Katarína Javorčíková. *Autorka je emeritná sudkyňa a členka súdnej rady.*

V nedeľu 6. augusta 2023 natočil a zverejnil video kontroverzný bloger Martin Daňo, ktoré zachytilo sudkyňu Pamelu Záleskú s novinárkou Monikou Tódovou, ako nakladajú svoje vozidlo pred odchodom zo súkromného penziónu.

Obsah videa prezentoval Martin Daňo tak, že náhodne odhalil utajovaný intímny vzťah medzi nimi, čo bude mať dosah na celú justíciu. Redaktorky portálu Aktuality.sk, ktorým sudkyňa Pamela Záleská poskytla rozhovor dňa 23. augusta 2023, v jednej z otázok uviedli, že na jednom z publikovaných videí Martina Daňa vidno, ako vopred umiestnená kamera v spoločných priestoroch jedálne penziónu sníma vchod do izby, v ktorej bývala sudkyňa s novinárkou.

Po tom, ako vyšli z izby, sa tam za niekoľko sekúnd objavil Martin Daňo a šiel za nimi do garáže penziónu. Z verejne dostupných informácií vyplynulo aj to, že Martin Daňo sa v penzióne ubytoval pod cudzím menom. Tieto okolnosti nasvedčujú tomu, že zjavne nešlo o náhodné stretnutie, ako Martin Daňo tvrdí, ale o vopred pripravenú akciu a Martin Daňo presne vedel, kde sú sudkyňa s novinárkou ubytované.

Zdroj: Aktuality.sk

Po zverejnení videa sa rozbehla špirála verejných vyhlásení, hodnotení a výziev, aby sudkyňa a novinárka vysvetlili svoj vzťah, pretože údajne podkopáva dôveru v celé súdnictvo.

Sudcovská iniciatíva Za otvorenú justíciu to vyhodnotila ako bezprecedentný zásah do súkromia sudkyne a snahu o diskreditáciu jej osobnosti. Naproti tomu Združenie sudcov Slovenska vyhlásilo, že ide o legitímnu verejnú diskusiu o možnom dopade vzťahu exponovanej sudkyne a mienkotvornej novinárky na nestrannosť súdneho konania.

Chcem s vami zdieľať, prečo podľa môjho názoru nejde o férovo vedenú verejnú diskusiu vo verejnom záujme na nestrannom rozhodovaní sudcov.

Rozhovory v médiách

Už na druhý deň po zverejnení videa natočila videorozhovor sudkyňa Krajského súdu v Bratislave a členka súdnej rady Dana Jelínková Dudziková s novinárkou Mimi Šrámovou, ktorý bol zverejnený na Youtube.

Skôr ako si vyžiadala stanovisko od Pamele Záleskej, vyhlásila, že jej nadštandardný vzťah s novinárkou budí dojem nevhodnosti a je potrebné, aby sa súdna rada zaoberala tým, či z hľadiska morálneho štandardu a integrity osobnosti sudcu spĺňa táto sudkyňa predpoklady sudcovskej spôsobilosti.

K tomu doplním vysvetlenie, že ak by súdna rada skonštatovala, že tieto predpoklady sudkyňa Záleská nespĺňa, je to dôvod na podanie návrhu na disciplinárne konanie, ktorého výsledkom môže byť aj odvolanie z funkcie sudcu.

Sudkyňa Jelínková súčasne vyzvala sudkyňu Záleskú, aby dobrovoľne predstúpila pred súdnu radu a svoj vzťah vysvetlila. Na ďalší deň 8. augusta 2023 sudkyňa Jelínková pritvrdila a pre denník Plus jeden deň poskytla ďalší videorozhovor s novinárkou Annou Žitnou, v ktorom skonštatovala, že je na mieste, aby súdna rada využila možnosť dočasného pozastavenia výkonu funkcie sudkyňi Pamele

Záleskej, pretože sú dôvodné pochybnosti, ktoré vrhajú zlé svetlo na celú justíciu.

Deň pred zasadnutím súdnej rady, ktoré bolo dňa 15. augusta, ďalšia sudkyňa Krajského súdu v Bratislave a členka súdnej rady Ayše Pružinec Eren zverejnila rozhovor pre denník Plus jeden deň pod názvom „Po kauze Záleskej s Tódovou môžu ľudia pochybovať o objektívnosti súdov“.

Vyjadрила znepokojenie nad tým, že ľuďom „ohromujúco chýba“ vyjadrenie sudkyne Záleskej k jej milostnému vzťahu s novinárkou, ktorá ju pravidelne „oslavovala“ v článkoch o kauzách, ktoré ako sudkyňa rozhodovala.

Vzbudzuje to „absolútne opodstatnene kolosálne pochybnosti verejnosti aj sudcovského stavu“ o nezávislom, nestrannom a spravodlivom rozhodovaní tejto sudkyne. Sudkyňa Pružinec opísala aj skutky, ktoré podľa jej názoru spochybňujú, že sudkyňa Záleská vykonáva svoju funkciu riadne, hoci medializované podozrenia voči sudkyňi neboli preukázané a nebola za ne ani právoplatne disciplinárne postihnutá.

Záleská chcela byť vypočutá

Na záver pridala aj informáciu, ktorú neformálne „zachytila“ v sudcovskom prostredí, že sudkyňa Záleská mala dokonca mať intímny vzťah s predsedníčkou senátu súdu vyššieho stupňa, ktorý rozhodoval o odvolaniach proti jej rozhodnutiam.

Na zasadnutí súdnej rady dňa 15. augusta v rámci schvaľovania programu zasadnutia štyria členovia súdnej rady – Ján Mazák, Ján Gandžala, Elena Berthotyová a Eva Mišíková – navrhli, aby súdna rada vypočula k medializovaným správam sudkyňu Pamelu Záleskú.

Deň pred zasadnutím navyše o vypočutie požiadala aj samotná sudkyňa Záleská. Na prekvapenie mnohých práve členky súdnej rady, ktoré verejne vyzývali

sudkyňu Pamelu Záleskú, aby bezodkladne vysvetlila svoj vzťah k novinárke, boli proti tomuto návrhu na doplnenie programu s odôvodnením, že medzitým ony písomne navrhli zaradiť na septembrové zasadnutie bod programu, ktorý by sa mal týmto vzťahom zaoberať z hľadiska sudcovskej etiky vo vzťahu s novinármi.

Väčšina členov súdnej rady však súhlasila s vypočutím sudkyne Záleskej už na augustovom zasadnutí v záujme čo najskoršieho vysvetlenia verejne prezentovaných podozrení a upokojenia situácie. Počas vypočúvania neboli sudkyňi položené také otázky, z ktorých by bolo zistiteľné, konkrétne v akej trestnej veci by mohlo byť spochybnené objektívne rozhodovanie sudkyne Záleskej v súvislosti s jej vzťahom k novinárke Tódovej.

K tejto téme sa síce súdna rada má vrátiť na septembrovom zasadnutí, ale len za účelom precizovania zásad sudcovskej etiky vo vzťahoch medzi sudcami a novinármi. Súčasne platné etické zásady sú totiž v tomto smere veľmi všeobecné.

Bez porušení

Podstatné v tomto kontexte je, že rovnako ako na predchádzajúcich vypočutiach sudkyne Záleskej pred súdnou radou v marci a v júni tohto roka k podozreniam, či nevynášala zo spisov informácie v pridelených veciach a či neznemožnila podanie inzulínu obžalovanému trpiacemu cukrovkou počas pojednávania, súdna rada nekonštatovala žiadne podozrenie z porušenia sudcovských povinností sudkyňou Pamelou Záleskou a neiniciovala návrh na jej disciplinárne alebo trestné stíhanie.

Na záver sa vrátim k položenej otázke v názve tohto článku.

Členky súdnej rady, ktorých výroky som citovala, sa ako členky Združenia sudcov Slovenska v súvislosti so sudkyňou Záleskou dovolávajú legitimacy diskusie na tému sudcovskej etiky vo vzťahu k novinárom.

Avšak vopred, ešte pred zistením stanoviska sudkyne, verejne prezentovali svoje názory, čo si o tomto konkrétnom vzťahu sudkyne Záleskej a o jej osobe myslia; a dokonca zo strany sudkyne Jelínkovej aj s odporúčením, aby jej bol rovno pozastavený výkon funkcie sudcu.

O takom veľmi závažnom zásahu do výkonu funkcie sudkyne Záleskej by pritom ako členky súdnej rady rozhodovali a týmito vystúpeniami vopred spochybnili svoju objektivitu pri možnom rozhodovaní súdnej rady vo veciach týkajúcich sa sudkyne v súvislosti s touto vecou.

Legitímne vedená diskusia si vyžaduje vecnú argumentáciu a oboznámenie sa so stanoviskami dotknutých osôb, pri dodržaní všetkých zásad slušnosti a rešpektu voči oponentom. Osobitne od členov súdnej rady sa vyžaduje najvyšší štandard dodržiavania etických pravidiel pri komunikácii vo veciach týkajúcich sa súdnictva a sudcov. Najmä zdržanlivosť a taký spôsob vyjadrovania, ktorý neznižuje dôveryhodnosť a rešpekt k súdnictvu.

Vopred pripravená akcia

Témy sa bohužiaľ chytili najmä bulvárne médiá a tí politici, ktorí majú na diskreditáciu Pamely Záleskej veľmi dobré dôvody v súvislosti s trestnými konaniami, ktoré sa ich osôb alebo záujmov priamo týkajú. A bulvár vždy predovšetkým škandalizuje a hľadá senzácie v záujme získania čo najväčšej pozornosti verejnosti.

Podľa môjho názoru sudkyňa Pamela Záleská počas vypočutia pred súdnou radou a aj v rozhovore pre Aktuality.sk dostatočne vysvetlila dôvody, prečo je presvedčená, že tento vzťah neovplyvnil neustrannosť a objektivitu jej rozhodovania.

Napokon, ak v konkrétnej trestnej veci obžalované alebo odsúdené osoby uplatnia z tohto dôvodu námietky, bude o tom rozhodovať námietkový senát alebo dovolací súd. A tieto rozhodnutia budú mať kľúčový význam aj pre

posúdenie objektivity rozhodovania sudkyne Pamely Záleskej zo strany verejnosti.

Z týchto dôvodov sa mi uvedená udalosť javí ako vopred pripravená akcia s cieľom vylúčiť sudkyňu Pamelu Záleskú z rozhodovania živých exponovaných trestných vecí alebo spochybnenia zákonnosti jej právoplatných rozhodnutí.

Súčasne vyslovujem moju plnú podporu korektne a slušne vedenej odbornej diskusii, ktorá prispeje k prijatiu jasných a transparentných zásad sudcovskej etiky vo vzťahoch medzi sudcami a novinármi.